

Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας άσκησης επαγγέλματος σε ιατρούς των οποίων τα πτυχία χορηγήθηκαν στα δέκα νέα κράτη-μέλη της ΕΕ

■ ΠΑΤΡΙΝΑ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ¹, ΑΙΜΙΛΙΑ ΠΑΝΑΓΟΥ², ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΑΓΚΑΚΗ³

¹Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη, ²Ειδικός επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη,

³Βοηθός επιστήμονας στο Συνήγορο του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη, κατόπιν αναφοράς, έλεγξε τη νομιμότητα των ενεργειών της Διοίκησης σχετικά με τη χορήγηση αδειών άσκησης επαγγελμάτων υγείας σε διπλωματούχους από τα νέα κράτη-μέλη ΕΕ.

Α. Ιστορικό

Το Υπουργείο Υγείας έλαβε αναφορές πολιτών, που προσέρχονταν στις Υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων προκειμένου να καταθέσουν πτυχία Ιατρικής, Οδοντιατρικής κ.λπ. και τίτλους ειδικότητας που αποκτήθηκαν σε κάποια από τις δέκα νέες χώρες μέλη της ΕΕ. Οι πολίτες ανέφεραν ότι μεταξύ των δικαιολογητικών που ζητήθηκαν να καταθέσουν είναι «πιστοποιητικό ότι ο τίτλος που προσκομίζουν στην αρμόδια αρχή είναι ο προβλεπόμενος από τη σχετική οδηγία, όπως αυτή περιέχεται στη Συνθήκη Προσχώρησης των 10 νέων κρατών-μελών». Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ζήτησαν διευκρινίσεις από το Υπουργείο Υγείας, το οποίο με έγγραφο (αριθμ. πρωτ. Υ7α/ΓΠ οικ/57734/10.06.2004) επεσήμανε τα ακόλουθα:

Πρώτον, ότι η αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών τίτλων ή τίτλων σπουδών είναι αυτόματα στις χώρες της ΕΕ, διότι έχουν συντονιστεί οι ελάχιστες αποδεκτές προϋποθέσεις εκπαίδευσης και επιμόρφωσης.

Δεύτερον, ότι η επαγγελματική αναγνώριση δεν είναι ίδια με την ακαδημαϊκή.

Τρίτον, ότι όσον αφορά στο πιστοποιητικό που ζητείται από τις Νομαρχίες, ως γενική απαίτηση είναι εσφαλμένη και ενδέχεται να οδηγήσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε έναρξη διαδικασίας παράβασης κατά της χώρας μας. Το Υπουργείο, λαμβάνοντας υπόψη και το έγγραφο ΑΠ ΕΝΥΕΚ

2603/04 της ειδικής νομικής υπηρεσίας του τμήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου του Υπουργείου Εξωτερικών, επεσήμανε τις 3 περιπτώσεις όπου ζητείται από τη χώρα υποδοχής κάποιο πιστοποιητικό από τη χώρα προέλευσης, βάσει του Κοινοτικού Δικαίου.

Επ' αφορμή του εγγράφου αυτού, ο υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων απηύθυνε προς τον υφυπουργό και τον υπουργό Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης έγγραφο (αριθμ. πρωτ. 7880 από 20/01/2005) στο οποίο ανέφερε:

Α) ότι στη Συνθήκη Προσχώρησης των νέων κρατών-μελών γίνεται μνεία ότι εφαρμόζονται για τους διπλωματούχους των κρατών αυτών οι Κοινοτικές Οδηγίες, όπως η Οδηγία 93/16/ΕΟΚ για τους ιατρούς.

Β) ότι οι Οδηγίες αυτές περιέχουν διατάξεις για τα «κεκτημένα δικαιώματα» και ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες αναγνωρίζονται για τα κράτη μέλη διπλώματα, πιστοποιητικά και άλληλοι τίτλοι που πιστοποιούν εκπαίδευση, η οποία άρχισε πριν την ημερομηνία προσχώρησης καθενός από τα κράτη μέλη και θεωρείται γι' αυτό ότι δεν ανταποκρίνεται στις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται στις διατάξεις τους.

Γ) ότι κοινή συνισταμένη των διατάξεων αυτών είναι ότι τα σχετικά διπλώματα αναγνωρίζονται, εφόσον συνοδεύονται από βεβαίωση που πιστοποιεί ότι οι υπήκοοί τους επιδόθηκαν στις δραστηριότητες επί τρία τουλάχιστον συνεχή έτη μετά την απόκτηση του αντίστοιχου τίτλου. Μάλιστα, με τη Συνθήκη Προσχώρησης προστέθηκε στο

άρθρο 9 παρ. 1 της Οδηγίας 93/16/ΕΟΚ διάταξη, σύμφωνα με την οποία για τις νέες χώρες ισχύει η προηγούμενη υποχρέωση από την ημερομηνία προσχώρησης.

Δ) ότι η θέση του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με την οποία από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης Προσχώρησης αναγνωρίζονται αυτόματα (χωρίς την ανωτέρω βεβαίωση τριετούς επαγγελματικής εμπειρίας) τα διπλώ-

ματα που χορηγούν τα δέκα νέα κράτη-μέλη της ΕΕ και πιστοποιούν εκπαίδευση στα επαγγέλματα υγείας, είναι προφανώς εσφαλμένη και ότι η υιοθέτησή της προσκρούει στο γράμμα και το πνεύμα της Συνθήκης Προσχώρησης, ενώ συνεπάγεται και άνιση μεταχείριση των νέων κρατών σε σχέση με τα παλιά.

Τέλος, το Υπουργείο Παιδείας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η θέση αυτή μπορεί να θεωρηθεί ως συμβατή με τη Συνθήκη Προσχώρησης μόνο για τα διπλώματα που αποκτήθηκαν μετά την προσχώρηση. Αναφέρει μάλιστα ότι «πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι όλες οι άδειες άσκησης επαγγελμάτων υγείας που χορηγήθηκαν μέχρι τώρα από τις αρμόδιες υπηρεσίες είναι κατά τεκμήριο παράνομες και πρέπει να ανακληθούν το ταχύτερο».

Β. Νομοθετικό πλαίσιο

Το θέμα της αναγνώρισης διπλωμάτων και ειδικοτήτων ιατρών, όχι από άποψη ακαδημαϊκής ισοτιμίας, αλλά προκειμένου να χορηγηθεί άδεια άσκησης επαγγέλματος, ρυθμίστηκε με την Οδηγία 93/16/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως έχει τροποποιηθεί. Για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθε-

⇒ σίας εκδόθηκε το ΠΔ 38/2004.

Αναλυτικά, σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο για την αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων ιατρών, πρέπει να ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις κατάρτισης των άρθρων 23, 24 και 26 της Οδηγίας 93/16, δηλαδή η συνολική ιατρική εκπαίδευση να περιλαμβάνει τουλάχιστον έξι (6) έτη ή 5.500 ώρες θεωρητικής και πρακτικής διδασκαλίας σε πανεπιστήμιο. Στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 23, προβλέφθηκαν τα «Κεκτημένα Δικαιώματα» (άρθρο 9 της Οδηγίας), για συγκεκριμένα κράτη-μέλη και για συγκεκριμένο χρόνο κτήσης του διπλώματος. Έτσι «Διπλώματα που δεν ανταποκρίνονται στο σύνολο των ελάχιστων απαιτήσεων εκπαίδευσης του άρθρου 23 της Οδηγίας 93/16/ΕΟΚ αναγνωρίζονται εφόσον [...] συνοδεύονται από βεβαίωση που να πιστοποιεί ότι οι υπήκοοι αυτοί επεδόθησαν πραγματικά και νόμιμα στις σχετικές δραστηριότητες επί τρία τουλάχιστον συνεχή έτη, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της χορηγήσεως της βεβαιώσεως». Με τη Συνθήκη Προσχώρησης, προστέθηκε στο άρθρο 9 της Οδηγίας διάταξη για τα νέα κράτη-μέλη, που προβλέπει ότι: «όταν τα διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλοι τίτλοι ιατρικής που δόθηκαν από τα νέα κράτη-μέλη πριν την προσχώρησή τους στην ΕΕ δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 της Οδηγίας, τότε συνοδεύονται από βεβαίωση που να πιστοποιεί ότι οι υπήκοοι αυτοί επιδόθηκαν πραγματικά και νόμιμα στις σχετικές δραστηριότητες επί τρία τουλάχιστον συνεχή έτη, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της χορηγήσεως βεβαιώσεως». Αντίστοιχα αν πρόκειται για ιατρική ειδικότητα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 24 έως 26 της Οδηγίας. Εάν δεν πληρούνται, τότε πρέπει να προσκομιστεί πιστοποιητικό από τις αρμόδιες αρχές ή οργανισμούς του κράτους-μέλους καταγωγής ή προέλευσης με το οποίο βεβαιώνεται η άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας, υπό την ιδιότητα του ειδικού ιατρού, επί χρονικό διάστημα ίσο με το διπλάσιο της διαφοράς μεταξύ της διάρκειας της ειδικεύσεως που αποκτήθηκε στο κράτος-μέλος καταγωγής ή προέλευσης και της ελάχιστης διάρκειας εκπαίδευσης που αναφέρεται στον τίτλο ΙΙΙ της Οδηγίας 93/16/ΕΟΚ [...].

Διευκρινίζεται ότι προβλέπεται η προ-

σκόμιση «πιστοποιητικού» στην περίπτωση μη αντιστοιχίας των διπλωμάτων, τίτλων ή πιστοποιητικών προς τις ονομασίες που αναγράφονται στις Οδηγίες, οπότε το πιστοποιητικό βεβαιώνει ότι τα εν λόγω διπλώματα κ.λπ. «χορηγήθηκαν μετά την περάτωση εκπαίδευσης και κατάρτισης σύμφωνης με τις διατάξεις της Οδηγίας 93/16/ΕΟΚ και θεωρούνται από το κράτος-μέλος που τα χορήγησε ισοδύναμα προς εκείνα τα οποία απαριθμούνται στην Οδηγία αυτή» (άρθρο 10 ΠΔ 38/2004, άρθρο 14 παρ. 17 Οδηγίας 2001/19/ΕΚ).

Τέλος προβλέπεται άλλη μία περίπτωση προσκόμισης πιστοποιητικών. Συγκεκριμένα στο άρθρο 22 της Οδηγίας 93/16/ΕΟΚ ορίζεται ότι «το κράτος-μέλος υποδοχής δύναται σε περίπτωση δικαιολογημένων αμφιβολιών να απαιτήσει από τις αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους τη βεβαίωση της γνησιότητας των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων που έχουν εκδοθεί στο τελευταίο αυτό κράτος [...] και τη βεβαίωση του γεγονότος ότι ο δικαιούχος πληρεί όλες τις προβλεπόμενες από τον τίτλο ΙΙΙ προϋποθέσεις εκπαίδευσης».

Γ. Συμπέρασμα

1. Το πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι ο τίτλος που προσκομίζεται συμφωνεί με τους όρους της Οδηγίας απαιτείται σε δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις και όχι αδιακρίτως σε όλες τις περιπτώσεις.

2. Δεν πρέπει να συγχέεται η απαίτηση βεβαίωσης τριετούς εμπειρίας που ζητείται όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 23 της Οδηγίας, με το πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι η κατάρτιση και η εκπαίδευση είναι σύμφωνα με τους όρους της Οδηγίας, που ζητείται όταν δε συμπίπτει η ονομασία του πτυχίου ή ο τίτλος με αυτόν που προβλέπεται στους καταλόγους των Οδηγιών και όταν αμφισβητείται η γνησιότητα του προσκομιζόμενου τίτλου.

3. Το Υπουργείο Υγείας χαρακτηρίζει την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών τίτλων για την ΕΕ «αυτόματη». Πράγματι, η διαδικασία αναγνώρισης και χορήγησης επαγγελματικών αδειών είναι σε μεγάλο βαθμό αυτοματοποιημένη. Αυτή την επιλογή της ΕΕ οφείλει να ακολουθήσει και η χώρα μας.

Δ. Εξέλιξη

Σχετικά με το θέμα αυτό εκδόθηκε γνω-

μοδότηση (υπ' αριθμ. 265/2005) της Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα με την Αρχή. Ενδεικτικά δέχτηκε ότι:

«1. Τα πτυχία που θα χορηγηθούν στο μέλλον από τα δέκα (10) νέα κράτη-μέλη και θα πιστοποιούν εκπαίδευση που θα έχει αρχίσει μετά την ένταξη των ανωτέρω κρατών στην ΕΕ, δηλαδή μετά την 1.05.2004:

1α. Εάν οι ονομασίες τους αντιστοιχούν στις περιλαμβανόμενες στον πίνακα της παρ. 2 του άρθρου 5 του ΠΔ 84/86 (παράρτημα Α' της Οδηγίας 19/2001/ΕΚ), πρέπει να αναγνωρίζονται (στο μέλλον) αυτομάτως και άνευ επιφυλάξεων (άρθρα 2, 3 και 6 ΠΔ 84/86 και 2 της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ).

1β. Εάν οι ονομασίες τους δεν αντιστοιχούν στον ανωτέρω πίνακα, πρέπει να αναγνωρίζονται, εφόσον συνοδεύονται από πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής ή οργανισμού του κράτους προελεύσεως, που θα βεβαιώνει αφενός μεν ότι χορηγήθηκαν ύστερα από την περάτωση εκπαίδευσης και κατάρτισης, σύμφωνης προς το άρθρο 23, αφετέρου δε ότι θεωρούνται από το κράτος-μέλος προελεύσεως ισοδύναμα προς εκείνα που αναφέρονται στον πίνακα (άρθρο 26 ΠΔ 84/86 και 42β της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ).

2. Τα πτυχία που έχουν χορηγηθεί στην πρώην Σοβιετική Ένωση, στην πρώην Τσεχοσλοβακία και στην πρώην Γιουγκοσλαβία ή πιστοποιούν εκπαίδευση που άρχισε στις χώρες αυτές πριν από τις οριζόμενες στις διατάξεις του άρθρου 9α της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ ημερομηνίες αναγνωρίζονται μόνο εφόσον οι αρμόδιες αρχές της Εσθονίας, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Σλοβακίας, της Σλοβενίας ή της Τσεχίας, κατά περίπτωση, βεβαιώνουν ότι έχουν την ίδια ισχύ με τα πτυχία που χορηγούν οι ίδιες, καθώς επίσης ότι οι κάτοχοί τους έχουν ασκήσει πραγματικώς και νομίμως στις χώρες αυτές το ιατρικό επάγγελμα επί τρία τουλάχιστον έτη, κατά την πενταετία που προηγείται της ημερομηνίας εκδόσεως της σχετικής βεβαιώσεως (άρθρο 9α της οδηγίας 93/16/ΕΟΚ).

Η γνωμοδότηση αυτή της Ολομέλειας του ΝΣΚ έγινε δεκτή από τον Υφυπουργό Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης που υπέδειξε σε όλες τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις της χώρας να χορηγούν άδειες άσκησης ιατρικού επαγγέλματος σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε αυτή.